

4.2 Oppimisen tuki ja erityisopetus

4.2.1 Oppimisen tuki

Oppimisen tuki merkitsee opiskelijan yksilöllisiin tuen tarpeisiin vastaamista sekä yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä tukiratkaisuja. Oppimisen tukea järjestetään opiskelijoille monipuolisesti, joustavasti ja vaihtoehtoisia menetelmiä hyödyntäen. Oppimisen tukea voidaan toteuttaa opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti sekä yksilö- että ryhmämuotoisesti.

Oppimisen tuen pääpaino on helposti saavutettavassa tuessa, jota annetaan opiskelijalle heti tuen tarpeiden ilmetessä ja jolla voidaan ennaltaehkäistä vaikeuksien kasautumista. Oppimisen tuki on tarkoitettu aineenopetuksen tueksi niille opiskelijoille, joilla on vaikeuksia suoriutua opinnoistaan. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Tukitoimia ovat aineenopettajan antama tukiopetus, aineenopettajan ja erityisopettajan antama opetus sekä erityisopettajan, opinto-ohjaajan ja muun henkilöstön antama tuki ja ohjaus. Tukitoimia on annettava riittävästi, oikea-aikaisesti ja siten, että ne edistävät opiskelijoiden oppimista, osaamisen osoittamista, jatko-opintoihin siirtymistä ja hyvinvointia.

Aineenopettaja ottaa huomioon opiskelijan tuen tarpeet oppituntien suunnittelussa ja opetusjärjestelyissä, esimerkiksi valitsemalla monipuolisia opetusmenetelmiä ja eriyttämällä opetusta.

Opiskelijalla on oikeus saada tukiopetusta eli aineenopettajien antamaa opetusta ja ohjausta opiskelijan oppimiseen liittyviin tuen tarpeisiin vastaamiseksi. Tukiopetusta voidaan antaa opiskelijalle, joka on jäänyt tilapäisesti jälkeen opinnoissaan tai joka tarvitsee muusta syystä tukea tai ohjausta lukio-opintojen suorittamiseksi. Tukiopetusta voidaan antaa myös opiskelutaitojen, kuten kielellisten, matemaattisten tai tietoteknisten valmiuksien, vahvistamiseksi taikka opiskelutekniikkaan liittyvien taitojen tukemiseksi. Tukiopetukseen voi sisältyä kielitaidon vahvistamista silloin, kun opiskelijalla on puutteellinen osaaminen opetuskielen sanastossa tai kielen käytön tavoissa.

Osana oppimisen tukea tarjotaan erityisopettajan antamaa opetusta, tukea ja ohjausta. Tällaisesta erityisopettajan antamasta oppimisen tuesta ei tehdä lukiolain (714/2018) 28 b §:n mukaista erityisopetuksen hallintopäätöstä.

Erityisopettajan antama tuki voi olla esimerkiksi keskustelua opiskelijan tuen tarpeista ja opiskelua tukevista keinoista tai lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksien testaamista. Lisäksi erityisopettaja voi yhdessä opiskelijan kanssa etsiä tälle sopivia opiskelustrategioita sekä antaa tukea ja ohjausta opiskelutaitojen kehittämiseen, kokonaisuuksien jäsentämiseen, tehtävien aikatauluttamiseen ja valmiiksi saamiseen sekä itsenäiseen ja tavoitteelliseen opiskeluun. Erityisopettaja voi tukea opiskelijaa konsultoimalla muita opettajia ottamaan huomioon opiskelijoiden tuen tarpeita. Tällainen erityisopettajan tuki on useimmiten riittävää niille opiskelijoille, joilla on esimerkiksi kapea-alaisia oppimisen vaikeuksia tai lukemisen ja kirjoittamisen tai matemaattisen hahmottamisen vaikeuksia.

Erityisopettajan antama oppimisen tuki voi olla myös ylioppilastutkinnon erityisjärjestelyjen tarpeen arviointia sekä lukioaikaisten oppimisen ja osaamisen osoittamisen tapojen ja erityisjärjestelyjen suunnittelua yhteistyössä aineenopettajien kanssa. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla

erityisjärjestelyjä lukio-opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Tarvittaessa erityisopettaja ohjaa tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Lukiolain 28 §:n mukaan opiskelijan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Opettajat arvioivat tuen tarvetta yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Arvioinnissa voivat opiskelijan suostumuksella olla mukana myös muut tuen järjestämisen kannalta tarpeelliset asiantuntijat. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n ja oppivelvollisuuslain (1214/2020) 23 §:n perusteella siirrettävään koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömään tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja tai haastatteluja. Opiskelijaa on hyvä rohkaista myös itse kertomaan aineenopettajille, erityisopettajille tai opinto-ohjaajille sellaisista oppimisen vaikeuksistaan, jotka eivät välttämättä tule muutoin esille.

Opiskelija voi hakeutua itsenäisesti tai hänet voidaan ohjata tukitoimien pariin. Opiskelijalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta ottaa vastaan oppimisen tukea. Lukiokoulutuksen suorittaminen perustuu opiskelijan aktiivisuuteen ja oma-aloitteisuuteen opintojen edistämisessä. Oppimisen tukea ei ole suunnattu tilanteisiin, jossa opiskelija omavalintaisten tai luvattomien poissaolojen vuoksi jää jälkeen opinnoissaan. Tällöinkin tärkeää on ottaa huomioon oppimisen tuen tarpeen arvioinnissa opiskelijan elämäntilanne kokonaisuudessaan.

Opiskelijaa opettavat aineenopettajat, erityisopettajat ja opinto-ohjaajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimet voidaan tarvittaessa ja opiskelijan suostumuksella suunnitella yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet ja niiden mahdolliset muutokset kirjataan opiskelijan pyynnöstä hänen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa (lukiolaki 28 § 2 mom.). Tukitoimista vastaava opettaja tai opinto-ohjaaja huolehtii siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua. Hän voi samalla selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen. Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Opiskelijan oppimista ja hyvinvointia tuetaan tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. Opiskelija voi saada tarpeen mukaan oppimisen tukea ja ohjausta aineen- ja erityisopettajien ja opinto-ohjaajien lisäksi muulta henkilöstöltä, kuten opiskeluhuollon henkilöstöltä.

Osana oppimisen tukea opiskelijan oppimista voidaan edistää myös tarjoamalla oppimista ja hyvinvointia lisääviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai eri oppiaineiden opiskeluun.

4.2.2 Erityisopetus

Opiskelijalla on oikeus erityisopetukseen, jos edellä kuvattu oppimisen tuki ei ole riittävää opiskelijan tuen tarpeeseen nähden ja hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi.

Todennetuilla oppimisvaikeuksilla tarkoitetaan sellaisia opiskelijan oppimista vaikeuttavia tekijöitä, jotka on tunnistettu joko perusopetuksen tai lukio-opintojen aikana. Nämä tekijät voivat johtua pitkäkestoisesta

oppimisvaikeudesta, neuropsykiatrisesta vaikeudesta tai muusta oppimista haittaavasta vammasta tai sairaudesta. Muulla rinnastettavalla syyllä tarkoitetaan tilanteita, joissa opiskelija tarvitsisi erityispedagogista tukea jonkin muun syyn kuin oppimisvaikeuksien, vamman tai sairauksien takia. Muu syy voi olla esimerkiksi vaikeaan elämäntilanteeseen liittyvä syy, joka vaikeuttaa merkittävästi ja pitkäkestoisesti opiskelua ja oppimista.

Mikäli opiskelija on perusopetuksen aikana saanut oppilaskohtaista tai erityistä tukea, hänen saamansa tukitoimet on kirjattu koulutuksen järjestäjän käytettävissä oleviin opiskelijan tukea koskeviin asiakirjoihin. Nämä asiakirjat siirtyvät lukiokoulutuksen järjestäjälle oppivelvollisuuslain 23 §:n ja lukiolain 28 b §:n perusteella: perusopetuksen järjestäjän on toimitettava lukiokoulutuksen järjestäjälle perusopetuslain mukainen perusopetuksen päättyessä voimassa oleva oppimisen tukea tai erityisopetusta koskeva hallintopäätös. Lukiokoulutuksen järjestäjän on tällöin selvitettävä ja arvioitava opiskelijan erityisopetuksen tarve perusopetuksen aikana tehdyn päätöksen pohjalta.

Lukion aikana oppimisvaikeudet voidaan todentaa esimerkiksi seulojen ja testien perusteella. Osana arviointia voidaan tarvittaessa haastatella opiskelijaa ja häntä opettavia opettajia, jotta voidaan arvioida opiskelijan oppimisvaikeuksien vaikutukset opiskeluun sekä tarvittavat tukitoimet. Tarvittaessa oppimisvaikeuksien todentaminen tehdään yhteistyössä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa. Oppimisen tuen riittävyttä voidaan arvioida esimerkiksi opiskelijan ensimmäisen lukuvuoden kevätlukukaudella. Jos luvussa 4.2.1 kuvatut oppimisen tuen keinot arvioidaan heti lukio-opintojen alussa riittämättömiksi, erityisopetusta voidaan tarjota ja erityisopetuksen päätös tehdä tuen tarpeen perusteella jo lukion alkuvaiheessa. Silloinkin rinnalla voidaan käyttää muita oppimisen tuen keinoja, kuten tukiopetusta ja eriyttämistä.

Erityisopetusta antaa erityisopettaja, jonka kelpoisuudesta säädetään asetuksessa opetustoimen henkilöstön kelpoisuudesta. Erityisopettaja vastaa erityispedagogisten tukitoimien tarpeen arvioinnista ja opiskeluun sekä osaamisen osoittamiseen liittyvien tukitoimien suunnittelusta. Erona luvussa 4.2.1 esiteltyyn erityisopettajan antamaan oppimisen tukeen on se, että hallintopäätökseen perustuva erityisopetus kohdentuu syvällisemmin todennettuihin oppimisvaikeuksiin tai muihin niihin rinnastettaviin syihin, eli se on systemaattisempaa ja tarkemmin tavoitteellistettua kuin oppimisen tuki. Tällainen erityisopetus voi olla esimerkiksi oppimisen tukeen nähden perusteellisempaa opiskelutaitojen ja -strategioiden opettamista, toiminnanohjausta tai tukea ajanhallintaan sekä itsenäiseen opiskelun tavoitteiden asettamiseen ja niiden saavuttamiseen. Pääsääntöisesti olennaista on, että tukitoimia arvioitaessa luvussa 4.2.1 esiteltyä oppimisen tukea on kokeiltu monipuolisesti ja se on todettu riittämättömäksi opiskelijan tuen tarpeiden kannalta.

Erityisopettaja suunnittelee tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Niiden toteutuksessa ovat tarvittaessa mukana myös aineenopettajat ja opinto-ohjaajat. Erityisopetuksessa otetaan huomioon myös opiskelijan tarvitsemat erityisjärjestelyt osaamisen osoittamiseen liittyvissä tilanteissa lukiokoulutuksen aikana sekä ylioppilaskokeissa. Erityisopetus kirjataan opiskelijan pyynnöstä opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Keskustellessaan erityisopetuksen tukitoimista erityisopettaja voi selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen.

Lukioon hyväksyttävillä tulee olla riittävät edellytykset suoriutua lukion oppimäärän opinnoista. Lukiokoulutuksessa ei ole mahdollista poiketa oppimäärän mukaisista tavoitteista. Erityisopetuksessa tehdään tarpeen mukaan yhteistyötä opiskeluhuollon sekä opiskelijan hoito- ja kuntoutusverkoston kanssa.

Vammaisten opiskelijoiden tuen tarpeisiin vastaamiseksi tehdään tarvittaessa yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Opiskelun poikkeavaa järjestämistä kuvataan luvussa 4.2.3.

Koulutuksen järjestäjä tekee hallintopäätöksen opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta. Hallintopäätös tehdään erityisopetuksen tarpeen ilmetessä tai opiskelijan tai alaikäisen opiskelijan huoltajan tai laillisen edustajan tuen tarvetta koskevan pyynnön tai tahdonilmaisun perusteella. Päätös voi olla myönteinen tai kielteinen sen mukaan, kuinka koulutuksen järjestäjä arvioi erityisopetuksen antamisen kriteerien täyttyvän. Opiskelijaa ja alaikäisen opiskelijan huoltajaa tai laillista edustajaa tulee kuulla ennen päätöksen tekemistä. Päätöksenteossa noudatetaan yleisiä päätöksentekoa koskevia säännöksiä, lähinnä hallintolakia (434/2003) ja kunnissa myös kuntalakia (365/1995).

Tukitoimien vaikuttavuutta arvioidaan opintojen kuluessa ja tarvittaessa tukea vahvistetaan tai vähennetään. Erityisopetuksesta on myös mahdollista luopua ja tuki lakkauttaa, mikäli tuen tarvetta ei enää ole. Tällöin lakkauttamisesta tehdään hallintopäätös.

4.2.3 Opiskelun poikkeava järjestäminen ja avustajapalvelut

Lukiolain 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös oppimisen tukea tai erityisopetusta tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen ei tarkoita poikkeamista lukiokoulutuksen oppimäärän tavoitteista, vaan sitä, että opiskelijan opiskelu oppimäärän tavoitteiden saavuttamiseksi voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta säädetään sekä paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä. Ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Tukea tarvitsevalle opiskelijalle turvataan mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Osaamisen osoittamisessa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisäajan antaminen, pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Opiskelijan tarpeiden mukaan voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä. Ylioppilaskokeiden mahdollisia erityisjärjestelyjä varten opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkintolautakunnalta.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan vammaispalvelulain tai muun lain mukaisia avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhoito- ja palvelujen ammattilaisten tai tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelijalla on oikeus saada myös yksilökohtaista opiskeluhoitoa oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 15 §:n ja 16 §:n mukaisesti.

4.2.4 Paikallisesti päätettävät asiat

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan oppimisen tuen ja erityisopetuksen järjestäminen käytännössä seuraavissa asioissa:

- tukitoimista, erityisopetuksesta ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille

Tukitoimista ja niitä koskevista oikeuksista tiedotetaan ensimmäisen opiskeluvuoden alussa. Opiskelijoita tiedotetaan oppimisen tukeen liittyvistä asioista myös luku- ja kirjoitustaitojen alkukartoituksen yhteydessä ja huoltajia vanhempainillassa sekä viestein. Ylioppilaskokeiden erityisjärjestelymahdollisuuksista kerrotaan myös niin opiskelijoille kuin huoltajille.

- tukitoimien ja erityisopetuksen tarpeen arviointi

Tukitoimien ja erityisopetuksen tarpeen arviointi perustuu perusopetuksesta koulutuksen järjestämisen kannalta siirrettävään välttämättömään tietoon, alkuseulontoihin, ja koulun henkilöstön, huoltajien tai opiskelijoiden omiin havaintoihin. Ensimmäisen vuoden syksyllä erityisopettaja pitää opiskelijoille lukemisen ja kirjoittamisen taitojen seulan, jonka perusteella voidaan ohjata tarkempaan lukemisen ja kirjoittamisen taitojen yksilötestiin. Myös opiskelija itse, huoltaja, opinto-ohjaaja, aineenopettaja tai opiskeluhuollon henkilö voi ohjata opiskelijan yksilötestiin. Yksilötestin perusteella opiskelijalle mietitään yksilöllisiä keinoja opiskelun tueksi, jos ne ovat tarpeen. Tukitoimet kirjataan henkilökohtaisen opintosuunnitelman oppimisen tuen osioon opiskelijan niin halutessaan.

Pedagogisen seurannan ryhmä tarkkailee säännöllisesti opiskelijoiden suoriutumista. Jos koulumenestys on tavallista heikompi tai opintojaksoja jää suorittamatta, niihin reagoidaan mahdollisimman nopeasti ja opiskelijalle tarjotaan hänen tarvitsemansa tuki oppimisen ja opintojen edistymiseksi. Pedagogisen seurannan ryhmään kuuluu rehtori, opinto-ohjaaja, erityisopettaja ja ryhmänohjaajat.

Tukitoimia arvioidaan ennalta edellä mainituilla tavoilla, mutta myös opintojen edetessä yhteistyössä huoltajien, aineenopettajien ja erityisopettajan sekä muiden asianosaisten kesken. Tukitoimet arvioidaan, suunnitellaan ja toteutetaan aina opiskelijoiden sen hetkisen tarpeen mukaan.

- tukitoimien ja erityisopetuksen kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan

Tukitoimien ja erityisopetuksen kirjaaminen tehdään opiskelijan pyynnöstä yhteistyössä tuen tarpeen selvittämisessä olevien asiantuntijoiden, opiskelijan, opettajien ja tarvittaessa myös huoltajien kesken. Jos tukitoimissa tulee muutoksia lukio-opintojen aikana, niistä kirjataan huomio henkilökohtaisen opintosuunnitelman oppimisen tuen osioon.

- oppimisen tuen ja erityisopetuksen toteuttaminen

Kun opiskelijalle on suunniteltu ja mahdollisesti kirjattu opiskelun tukikeinoja tai hänellä on oikeus hallintopäätöksen mukaiseen erityisopetukseen, sopimuksen mukaan tukimuodoista tiedottaminen opettajille ja muulle henkilöstölle on opiskelijan, ryhmänohjaajan tai erityisopettajan tehtävä. Jos opiskelijalle

on tehty lukioaikainen oppimisen tuen suunnitelma, opiskelijan suostumuksella häntä opettavat opettajat voivat saada tiedon opiskelijalle sopivista tukikeinoista välittömästi, kun hän ilmoittautuu opintojaksolle.

Oppimisen tuki ja erityisopetus suunnitellaan ja toteutetaan opettajien ja muun tarpeellisen henkilöstön yhteistyönä, ja se aloitetaan mahdollisimman varhain. Kaikki opettajat ohjaavat opiskelijoita oppimaan oppimisen taidoissa, opiskelustrategioissa ja vastuun kantamiseen omasta työskentelystä ja oppimisesta. Opiskelijoita kannustetaan myös itse hakeutumaan tuen piiriin tarpeen ilmetessä.

Oppimisen tuki merkitsee yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista, jolloin tuki voi olla erityisopettajan antamaa yksilöllistä tukea tai tukea oppimistilanteessa. Yksilöllinen tuki voi olla myös aineenopettajan antamaa tukiovetusta, eriyttämistä tai muuta pedagogiseen tarpeeseen vastaamista. Oppimisen tuki on myös yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja, joita ovat esimerkiksi yhteisopetus tai opiskelutilojen muokkaaminen ryhmän tarpeisiin. Opiskelijoiden tarpeista riippuen on mahdollista järjestää myös pienryhmätyöskentelyä, räätälöityjä opintojaksoja tai pajatoimintaa matematiikassa, vieraissa kielissä, äidinkiessä tai rästitehtävien tekoa varten. Opiskelijat saavat tarvittaessa myös ohjauksellista tukea opinto-ohjaajalta, jonka kanssa opiskelija voi perustellusta syystä suunnitella lukion suoritettavaksi 3,5 tai 4-vuotisena.

Jos oppimisen tukea on testattu monipuolisesti eikä se ole riittävää tai sopivaa oppimisen, osaamisen osoittamisen ja opintojen suorittamisen kannalta, voidaan tehdä erityisopettajan tuen tarpeen arvion perusteella hakemus erityisopetuksen hallintopäätöksestä. Erityisopetusta antaa erityisopettaja, ja se suunnitellaan yhdessä opiskelijan ja tarpeellisten ammattilaisten kanssa. Erityisopetus on systemaattisempaa ja tavoitteellisempaa kuin aiemmin kuvattu oppimisen tuki. Erityisopettaja voi esimerkiksi ohjata opiskelijaa sopivien opiskelustrategioiden löytämisessä, toiminnanohjauksen ja ajanhallinnan haasteissa.

Arvioinnissa ja koetilanteissa opiskelijalla on oikeus saada käyttää tarvitsemiaan yksilöllisiä tukikeinoja, joita voivat olla esimerkiksi lisäaika kokeen tekemisessä tai erillinen pienryhmätila. Erityisjärjestelyjä voidaan hakea myös ylioppilaskokeisiin. Hakemukset tehdään yhteistyössä opiskelijan, opettajien, opinto-ohjaajan ja tarvittavien ammattilaisten kesken.

Tuen tarkoituksena on edistää opiskelijan oppimista, jaksamista ja hyvinvointia sekä ohjata opiskelijaa käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa. Tarvittaessa opiskelijaa ohjataan hakemaan erilaisia apuvälineitä ja avustajapalveluita.

- tuen ja erityisopetuksen toteutumisen seuranta ja arviointi

Opiskelijoiden tuen tarvetta arvioidaan opintojen alussa ja opintojen edetessä säännöllisesti. Seurantaan osallistuvat opiskelijaa opettavat opettajat, opinto-ohjaajat, ryhmänohjaajat ja erityisopettaja. Tuen toteutuminen voidaan kirjata henkilökohtaisen opintosuunnitelman oppimisen tuen osioon opiskelijan niin halutessaan.

Jos opiskelija hakee erityisjärjestelyjä ylioppilaskokeita varten, on tukitoimien toimivuutta ja tarvetta pitänyt lukio-opintojen aikana testata, jotta niitä voidaan arvioida. Oppimisen tuen lomakkeelle voidaan kirjata esimerkiksi opintojaksojen kokeissa käytetty lisäaika, tukimateriaalit tai opiskelua tukevat toimintatavat.

Oppimisen tuen suunnitelmaa päivitetään toteutuneen tuen osalta säännöllisesti, jotta tuen vaikuttavuutta voidaan arvioida ja tuen muotoja tarvittaessa täydentää ja muuttaa. Toteutunut tuki kirjataan tukea antavan opettajien toimesta oppimisen tuen osioon.

- erityisopetuksen päätös

Erityisopetuksesta annettavan hallintopäätöksen opiskelijalle tekee koulutuksen järjestäjä, eli rehtori. Erityisopetuksen päätös voidaan tehdä heti lukion alkuvaiheessa, mutta se voidaan tehdä myös esimerkiksi ensimmäisen vuoden keväällä tarpeen ilmetessä, kun oppimisen tukea on ensin monipuolisesti testattu. Erityisopetuksesta voi tehdä tuen tarvetta koskevan pyynnön opiskelija, huoltaja tai muu laillinen edustaja. Päätös voi olla kielteinen tai myönteinen.

Vaikka opiskelijalla olisi päätös erityisopetuksesta, oppimisen tuki toimii rinnalla, eli opiskelija voi saada esimerkiksi aineenopettajan antamaa tukiopetusta rinnan erityisopetuksen kanssa. Päätöksen tarkoitus on taata opiskelijalle riittävä oppimisen tuki, ja se voidaan myös tarvittaessa purkaa.

- opiskelijan ja huoltajan kuuleminen erityisopetuksen päätöksessä

Opiskelijaa ja alaikäisen opiskelijan huoltajaa tai laillista edustajaa kuullaan ennen erityisopetuksen päätöksen tekemistä.

- yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa

Erityisopettaja suunnittelee tukitoimia, antaa tarvittavaa erityisopetusta ja tukee opiskelijan opintoja ja ohjaa erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita heidän opinnoissaan yhdessä aineenopettajien ja muun tarvittavan henkilöstön kanssa, sekä vastaa tuen seurannasta ja tuen tarpeen arvioinnista. Tuen toteuttamisessa myös kodin ja koulun välinen yhteistyö on tärkeää. Erityisopettaja kirjaa yhdessä opiskelijan ja tarvittavien ammattilaisten kanssa tukitoimet opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman tuen osioon opiskelijan niin halutessaan.